

Výhľad OECD v oblasti dôchodkových systémov na rok 2016

Zhrnutie v slovenčine

Dôchodkové systémy v krajinách OECD sa stále zaoberajú problémami, ktoré predstavuje starnutie obyvateľstva, finančná a hospodárska kríza a hospodárske prostredie nízkeho rastu a nízkych úrokových sadzieb. Týmto výhľadom OECD pokračuje v skúmaní spôsobu, akým dôchodkové systémy reagujú na tieto problémy.

Povaha poskytovania súkromných kapitalizačných dôchodkových systémov sa mení, rastie význam príspevkovo definovaných a osobných dôchodkových systémov

Problémy postihujúce dôchodkové systémy viedli k reformám, ktorými sa zvýšila rozmanitosť dôchodkových systémov v krajinách OECD a význam systémov, pri ktorých aktíva podporujú dôchodkové dávky, najmä príspevkovo definované, v rámci ktorých sú dôchodkové dávky spojené s hodnotou akumulovaných aktív. Príspevkovo definované dôchodkové systémy predstavujú jasné, priame prepojenie medzi príspevkami a dávkami, väčšinu rizík (napr. investičné riziko a riziko dlhovekosti) však prenášajú na jednotlivcov a robia ich tak zodpovednými za spravovanie ich dôchodku.

Na pochopenie tohto meniaceho sa prostredia a na rozlíšenie medzi rôznymi dôchodkovými systémami je dôležité pozrieť sa na ich vlastnosti: či sú povinné, ako sú dôchodkové dávky financované, kto ich spravuje, aká je úloha zamestnávateľa, prepojenie medzi príspevkami a dávkami a kto nesie riziká.

V tomto výhľade sa zohľadňujú aj politické súvislosti týchto zmien a vyplýva z neho, že zmeny sú v súlade s hlavnými oznámeniami OECD o diverzifikácii zdrojov na financovanie dôchodku a o doplnkovej úlohe kapitalizačných dôchodkových systémov. So zreteľom na čoraz väčší význam príspevkovo definovaných systémov je nevyhnutné zlepšiť ich podobu v súlade s plánom OECD pre dobrý návrh príspevkovo definovaných dôchodkových plánov. V nasledujúcej časti sa nachádza prehľad niektorých z uvedených politických usmernení.

Vo väčšine krajín OECD daňový režim dôchodkového sporenia vytvára daňové zvýhodnenie, keď si ľudia odkladajú na dôchodok.

Vo väčšine krajín existuje preferenčný daňový režim dôchodkového sporenia, ktorého účelom je motivovať ľudí, aby si šetrili na dôchodok. Z výpočtu sumy, ktorú by jednotlivec ušetril na daniach tým, že by prispieval do súkromného dôchodkového plánu namiesto toho, aby tú istú sumu ukladal do alternatívneho nástroja sporenia, vyplýva, že daňový režim dôchodkového sporenia skutočne poskytuje daňové zvýhodnenie. Výška celkového daňového zvýhodnenia sa však mení. Paušálne dotácie a súvisiace príspevky možno použiť na zacielenie daňového zvýhodnenia na osoby s nízkym príjmom alebo na vyrovnanie daňového zvýhodnenia v celom spektre príjmov. Daňové zvýhodnenie môže ľudí

motivovať, aby sporili dlhší čas, ale nie nevyhnutne, aby usporili viac. Priame a jednoduché daňové pravidlá môžu zvýšiť dôveru ľudí a pomôcť zvýšiť účasť v súkromných dôchodkových plánoch a príspevky do nich.

Tvorcovia politik musia zabezpečiť, aby spotrebiteľia dostali vhodné finančné poradenstvo týkajúce sa dôchodku

Opatrenia sa musia zamerať na konflikt záujmov finančných poradcov a musia pomôcť zabezpečiť, že spotrebiteľia získajú finančné poradenstvo týkajúce sa dôchodku, ktoré bude primerané k ich potrebám. Takéto opatrenia však môžu mať potenciálne za následok rozdiely v poradenstve, čím sa znižuje dostupnosť a dosiahnuteľnosť poradenstva, najmä pokiaľ ide o spotrebiteľov, ktorých bohatstvo v dôchodkovom veku je nízke až mierne. Technologické poradenstvo má schopnosť zvýšiť dostupnosť a dosiahnuteľnosť poradenstva a prekonať zaujaté správanie poradcov. Tvorcovia politik však musia zabezpečiť, že bude existovať regulácia, aby sa zaistila rovnaká úroveň ochrany spotrebiteľov.

Tvorcovia politik musia zabezpečiť udržateľnosť anuitných produktov a ich vhodnosť pre spotrebiteľov

Anuitné produkty môžu zohrať významnú úlohu v rámci pomoci jednotlivcom zmierniť investičné riziká a riziká dlhovekosti. Tieto produkty a s nimi spojené záruky však predstavujú problém. Nejednotnosť, pokiaľ ide o to, čo je to anuitný produkt, a nejednotnosť terminológie používanej na opis rôznych typov produktov si vyžadujú vymedzenie spoločného jazyka. Potrebný je jasný rámec týkajúci sa dôchodkov, aby sa vyhovelo používaniu anuitných produktov a aby sa podporilo ich používanie. Vyššia zložitnosť produktov však poukazuje na potrebu primeraného finančného poradenstva a zrozumiteľného informovania o produkte s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľia kupovali produkty, ktoré vyhovujú ich potrebám. Regulačným rámcom by sa mali zaviesť nástroje na riadenie rizík a príslušné stimuly, aby sa podporilo vhodné riadenie rizík medzi poskytovateľmi anuitných produktov. Prístupy, ktoré sú založené na zásadách, sú vhodnejšie ako statické vzorce, pretože umožňujú, aby sa kapitálové požiadavky prispôbovali zmenám podoby produktov, čím sa zabezpečí dostatočný kapitál na pokrytie anuitných záväzkov a na zaručenie ich udržateľnosti.

Riadne naplánovaným finančným vzdelávaním možno zlepšiť finančné znalosti ľudí, postoje a zručnosti týkajúce sa dôchodku a možno ním zlepšiť rozhodovanie.

Nízka finančná gramotnosť predstavuje vážne problémy, pretože jednotlivci sú čoraz viac zodpovední za hospodárenie s vlastným bohatstvom na dôchodok. Mali by sa realizovať iniciatívy týkajúce sa finančného vzdelávania na plánovanie dôchodku, pričom by sa mali zohľadniť okolnosti jednotlivých štátov a rozsah problémov súvisiacich s plánovaním dôchodku spôsobených prvkami rôznych vnútroštátnych dôchodkových systémov a finančným prostredím. Vlády a ďalšie zainteresované strany by mali zabezpečiť, aby informácie o dôchodkových systémoch, dôchodkových reformách a súkromných dôchodkových plánoch boli k dispozícii, aby boli zrozumiteľné a aby pre jednotlivcov neboli ohromujúce. Informácie o nákladoch, výkone, kvalite služieb, rozdeľovaní investícií a úrovni rizika by mali byť porovnateľné a štandardizované. Informácie týkajúce sa všetkých dôchodkových plánov jednotlivca by sa mali spojiť a listy dôchodkového poistenia by sa mali doplniť kalkulačkami/simulátormi, aby sa maximalizoval účinok informácií. Mali by existovať vnútroštátne stratégie finančného vzdelávania, aby sa zabezpečilo, že ľudia budú schopní nadobudnúť všeobecné finančné zručnosti. Okrem toho existujú praktické nástroje pre tvorcov politik, ako je matrica potrieb a nástrojov finančného vzdelávania na podporu rozhodovania v oblasti dôchodkov a kontrolný zoznam.

Väčšina krajín OECD vyrovnala dôchodkové systémy pre štátnych zamestnancov a pracovníkov v súkromnom sektore

V polovici krajín OECD sú prísľuby budúcich dôchodkov zamestnancov verejnej správy merané z hľadiska miery náhrady o 20 percentuálnych bodov vyššie v prípade osôb s neprerušenu kariérou na rozdiel od osôb v súkromnom sektore. Sem patrí Belgicko, Francúzsko, Nemecko a Kórea, ktoré udržiavajú samostatné sektorové dôchodkové systémy. V ďalšej štvrtine krajín OECD, ktoré od 90. rokov 20. storočia

zosúladii svoje dôchodkové systémy, existujú historické náklady. Integrovaný dôchodkový rámec, ktorý pokrýva všetkých pracovníkov rovnako, by mohol priniesť výhody v rôznych rozmeroch. Z hľadiska kapitálu je dnes ťažké tvrdiť, že štátni zamestnanci alebo pracovníci verejného sektora potrebujú v dôchodku vyššiu náhradu príjmu než ich kolegovia zo súkromného sektora. Z hľadiska efektívnosti existujú značné úspory z rozsahu pri riadení jednotných dôchodkových systémov, napríklad pri vyberaní príspevkov, vedení záznamov a vyplácaní dávok. Obmedzenie mobility pracovníkov vo všetkých sektoroch (napr. zákonné lehoty alebo obmedzená prenosnosť) navyše nie je účinné, do riadenia kariérneho postupu jednotlivca zavádza nepružnosť a obmedzuje schopnosť pracovníkov prispôbiť sa sektorovým presunom a novým príležitostiam na zamestnanie. Spoločný dôchodkový systém by takéto rozhodovanie zjednodušil a uľahčil by mobilitu pracovníkov.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Kompletnú anglickú verziu si môžete prečítať v online knižnici OECD iLibrary!!

© OECD (2016), *OECD Pensions Outlook 2016*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/pens_outlook-2016-en